

חוק מוות מוחי-נשימתי – הכרעת הגרי"ש אלישיב

שיחתי עם מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א התקיימה בנוכחות חה"כ הרב משה גפני¹. הצגתי לרב את הצעת החוק של חה"כ שנלר שהתייחסה רק לעצם הקביעה שמוות מוחי נשימתי הוא המוות החוקי, וכן להליכים הרפואיים הדרושים לקביעת המוות המוחי-נשימתי, שכוללים את דרישות הרבנות הראשית לישראל משנת תשמ"ו.

הסברתי שבעקבות החוק הזה יוכלו הרופאים לפנות לבני המשפחה ולבקש הסכמתם לתרומת איברים. מי מהמשפחות שיקבל את פסק הגרי"ש אלישיב יהא רשאי לסרב, ואז לא יילקחו איברים. במצב זה לא יהא כל שינוי לעומת המצב הקיים לפני חקיקת החוק הנ"ל.

אכן, אם המשפחה תסרב לתרומת איברים, הרופאים ינתקו את המטופל שנקבע לגביו מוות מוחי-נשימתי על פי החוק, שהרי מצבו לפי החוק יהא מצב של מת גמור. הגרי"ש אלישיב הביע דאגה ממצב זה, שכן לדעתו אסור לנתק אדם ממכשיר הנשמה במצב של מוות מוחי-נשימתי כל עוד לבו פועם. לפיכך הצעתי להוסיף לחוק המוצע סעיף שבו ייקבע שאם משפחה מתנגדת למוות מוחי-נשימתי בגלל סיבות דתיות יישאר החולה מחובר למכשיר הנשמה ויקבל את הטיפולים הנוגעים להמשך ההנשמה המלאכותית עד שלבו יפסיק לפעום. הסברתי שאם הסדר זה מקובל על הגרי"ש אלישיב אשתדל לפעול אצל חה"כ שנלר שיכניס תיקון זה להצעת החוק שלו.

הגרי"ש אלישיב הביע שביעות רצון להסדר זה, ואמר לחה"כ הרב משה גפני שיצביע נגד החוק אבל שיאפשר לחוק לעבור בקריאה שניה ושלישית, עם התוספת הנ"ל של אפשרות להמשיך בטיפול הנשימתי לפי בקשת המשפחה.

המקור: אסיא פז-פח עמ' 76 (2010).

1. כמה שבועות לפני שהחוק הועלה להצבעה בקריאה שניה ושלישית. --העורך.

חוק מוות מוחי-נשימתי – דעת הגר"ע יוסף

1. בפגישה שנערכה בביתו של הרב עובדיה יוסף שליט"א* ביום י"ז אדר ב' תשס"ח (24.3.08) בנוכחות הרב שלמה עמאר, הרב פרופ' אברהם שטינברג, הרב יגאל שפרן, והשר אלי ישי, הצגתי לרב יוסף את עיקרי חוק קביעת מוות מוחי-נשימתי, שעולה היום להצבעה במליאת הכנסת לקריאה שניה-שלישית.
2. הרב עובדיה יוסף שאל על עמדת הרב אויערבאך בסוגיית מות המוח. הסברתי את עמדתו. הרב יוסף תמה למה צריך הוכחה שכל תאי המוח מתו, די בכך שאיננו נושם ושמוחו מת.
3. הצגתי לרב יוסף את המכתב בכתב יד של הרב דוד פיינשטיין על עמדת הרב משה פיינשטיין בנידון.

ספרתי לרב יוסף על פגישתי בבית הרב שלום יוסף אלישיב יחד עם חה"כ משה גפני. הרב יוסף תמה מדוע אין הרב אלישיב מקבל את המוות המוחי נשימתי, שהרי על פי הגמ' יומא הקובע הוא נשימה ולא פעילות הלב. [כמו כן הסכים הרב יוסף לתוספת בחוק, על פיה משפחות שאינן מקבלות את המוות המוחי מבחינת ההלכה, יוכלו לדרוש המשך טיפול נשימתי עד הפסקת פעילות הלב. אך הוא תמה על ההסדר שנציגי דגל התורה יצביעו נגד החוק אבל יאפשרו לו לעבור, כי לדעתו צריך להכריע לכאן או לכאן].

4. הרב יוסף פסק נחרצות שלדעתו מוות מוחי-נשימתי הוא מוות על פי ההלכה, והורה לשר אלי ישי שכל נציגי ש"ס בכנסת יצביעו בעד החוק.
5. השר ישי ביקש לקבל בכתב את פסיקתו של הרב יוסף מחשש למהומות ולפסקוויילים, אך הרב יוסף אמר שאין לחשוש מאלו, ויש להודיע על דעתו בנחרצות.

ביום י"ט אדר ב' תשס"ח (26.3.08) נשאל הרב עובדיה יוסף על ידי הרב עמר בקשר לתרומת איברים מנערה בת 18 שנה (חנה חובב), שנקבע אצלה מוות מוחי לאחר מנינגוקוקל מנינגיטיס (אני הייתי בקשר הדוק ובדקתי את הפרוטוקול של קביעת המוות המוחי, וכן בוצע TCD שהתאים למוות מוחי). הרב עובדיה יוסף התיר הוצאת איברים חיוניים להצלת חולים בפנינו במצב מסוכן.

המקור: **אסיא פז-פח עמ' 79 (2010).**

* בבוקרו של היום בו נערכה ההצבעה על החוק בקריאה שניה ושלישית.